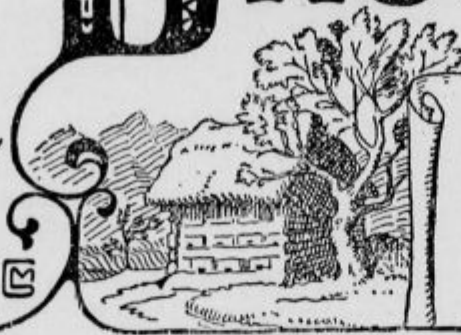

D RUŠTVENIK

DOMOLJUBOVA PRILOGA
POSVEČENA IZOBRAZBI
IN NAŠIM DRUŠTVOM:

Štev. 11.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1912.

Leto IV.

Naš čas.

Minulo je poletje s težkim delom zunaj in začela se bo zima, ko se bomo držali bolj doma. Zimski čas so naši ljudje že od nekdaj obrnili zlasti za pouk in razvedrilo. Zimski večeri s prejami so bili nekdaj poleg cerkve naša edina šola, naše društvo, naše družabno središče. Cela vas se je zbrala zdaj v eni zdaj v drugi hiši, ženske so pridno vrtele kolovrate, moški popravljali orodje ali kadili tobak, vmes pa so se pele narodne pesmi, pripovedovale bajke in povesti, poučevala se je narodna zgodovina. Spomin na boje s trdimi nemškimi grajščaki in krutimi Turki so ohranili našemu ljudstvu ti večeri s prejo, in ti boji so naša zgodovina, s temi boji je naš maloštevilni narod dokazal svojo življenjsko silo, svojo žilavost in nadarjenost, dokazal je, da je vreden boljše usode. Kako živ se je ohranil spomin na te turške vojske, se vidi sedaj, ko bijejo naši bratje s Turki zmagoslaven boj. Marsikateriga slovenskega korenjaka vleče na Balkan, da bi se osvetil nad Turki tudi za krivice, ki so jih storili našim dedom.

Sedaj je zimskega dela manj kot ga je bilo časih. Kako dolgo so se časih ljudje zamudili z rezanico, sedaj se s slamoreznicco v par dneh nareže za dolgo dobo, in lanu ni, ki je ženske nekdaj mudil celo zimo. Zato se po zimi že lahko dobi nekaj časa za društvo, ki naj nadomešča nekdanje zimske večere s pravljicami, petjem, zgodovino. Posebno letos ne bo zmanjkalo zlepa gradiva. Da bodo društva dobila potrebno pomoč od »Slovenske krščansko-socialne zveze« v Ljubljani, je vodstvo določilo za vsako dekanijo posebnega poročevalca, ker more Zveza le na ta način uspešno vršiti svojo nalogo, če se delo deli. — Določeni so sledeči poročevalci:

Ljubljanska okolica: dr. Franc Dolšak.

Cerknica: Posl. Gostinčar Jožef.

Idrija: Dr. Mirko Božič.

Kamnik: Dr. J. Krek.

Kranj: Dr. V. Šarabon.

Leskovec: Profesor Koletič.

Litija: Dr. Ivan Zajec.

Loka: Profesor Ivan Dolenc.

Moravče: Dr. J. Krek.

Novo mesto: Profesor Evg. Jarc.

Postojna: Dr. Žitnik.

Radovljica: Dr. L. Pogačnik.

Ribnica: Anton Kralj, tajnik »Zadružne zveze«.

Semič: Dr. Adlešič.

Smarje: Odvetniški koncipient J. Jerič.

Trebnje: Dr. Podobnik.

Trnovo in Reka: Profesor Osana.

Trst: Dr. Malnerič.

Vipava: Dr. Natlačan.

Vrhnika: Dr. Logar.

Žužemberk: Profesor M. Bajuk.

Morebitne poznejše izpremembe se bodo sproti naznanjale.

Ti poročevalci bodo stopili v zvezo z vsemi društvi, skrbeli bodo, da bodo društva dobila predavateljev, po predavanjih bodo navzoči pri odborovih sejah, kjer se bo sklepalo o tem, kako dvigniti in poživiti društvo in o željah, ki jih ima društvo do Zveze. Če bo mogoče, bodo tudi vsako leto prišli pregledat delovanje vsakega društva, če izpolnjuje naloge, ki si jih je postavilo ob ustanovitvi, če je dovolj predavanj in drugega društvenega življenja, če se redno vrše odborove seje, kako izpolnjuje odbor svoje dolžnosti, kako posluje društvena knjižnica, če so v društvu potrebni odseki in kako delajo itd. Seveda bodo tudi po možnosti radi pomagali, da se odkriti nedostatki popravijo.

Kjer obstoje dekanjski odbori, bodo poročevalci v stalnem stiku z njimi, kjer jih ni, jih bodo skušali ustanoviti, kjer to ne bo mogoče, bodo skušali dobiti saj drugače zvezo z

vsemi, ki imajo zmisel za društveno življenje v dotični dekaniji, zlasti s podružnicami Slovenske Dijaške Zveze. Skrbeli bodo tudi za ustanovitev novih društev. O svojem delu bodo poročali poročevalci pri Zvezinih sejah.

Posebej je še določen profesor Ant. Sušnik za to, da bo skrbel za predavanja, posreboval med društvi in predavatelji in napravil v predavanjih red, ker so ravno predavanja najvažnejši del društvenega dela.

Krščanska socialna zveza bo torej izpolnjevala svojo dolžnost, če stvar ne bo šla tako naprej, kot bi morala, bodo kriva društva, ne Zveza. Zato naj društva pridno porabijo ugodnosti, ki jih nudi Zveza, pridno naj se obračajo nanjo za nasvete in pomoč, ne smejo pa tudi pozabiti na članarino. Čim bolj bo Zveza delala, tem več bo imela stroškov. Tiste štiri kronice se za nobeno društvo ne bodo toliko poznale, Zveza bo pa imela precej dohodkov več, če jih bodo vsa društva redno plačevala. Ne samo predsedniki in odborniki, tudi drugi člani izobraževalnih društev naj se zaupno obračajo na Zvezo! Časih se predsednik in odborniki nič ne zmenijo za društvo, marsikateremu vnetemu članu je hudo, da društvo spi, pa si ne vé pomagati; kar zaupno naj piše Zvezi, kako je in kaj bi bilo potrebno, Zveza bo že po svojem poročevalcu poskrbela za red in pomoč.

O gospodinjskih odsekih se piše dovolj v »Slovenski Gospodinji«. Zlasti tam, kjer se vrši gospodinjski tečaj, naj se takoj, ko se ta konča, v društvu ustanovi dekliški ali ženski odsek, pa tudi drugod, kjer je le mogoče, posebno gospodične učiteljice imajo tu lepo polje za delo. Voditeljice gospodinjskih tečajev bodo gotovo zelo vesele, če bodo videle, da ostanejo udeleženke njihovih tečajev tudi po tečaju skupaj, da se jim tudi druge, po napredku hrepenče gospodinje pridružijo in gotovo bodo rade tudi pozneje prišle predavat gospodinjskim odsekom po

društvih in še dosti lepega in potrebnega jim bodo vedele povedati.

Zimski čas je po naravi namenjen nam in našemu delu. Porabimo ga!

Od lečaja do lečaja.

(Prosto po Sven Hedinu.)

(Dalje.)

4. Skozi našo državo na Balkan.

Poslovimo se od Spreve in Berolina! Če bi hoteli ostati v vseh zanimivih mestih, ki jih bomo videli, tako dolgo kakor v Berlinu, sploh ne pridemo več domov. Samo do Carigrada imamo še dvatisoč kilometrov in 13 dobrih ur rabi brzovlak, da nas popelje na Dunaj, glavno mesto Avstrijsko.

Na zahodu imamo Labo, ki teče pri Hamburgu v Severno morje, in na vzhodu Odro, ki se izliva pri Stetinu v Vzhodno morje. Samo z Labo se seznanimo, najprej v Draždanih, glavnem mestu saskega kraljestva, in potem na Češkem, kjer spremlja železnica po krasni, bogato obljudej dolini njene vijuge. Tudi v Pragi, enem izmed najstarejših in najlepših evropskih mest, se ne utegnemo muditi; hitro drči vlak naprej, in šele na Dunaju se ustavimo.

Dunaj je bogato, krasno mesto, četrto največje v Evropi; cerkev sv. Stefana dviguje svoj visoki stolp nad dva milijona ljudi, ki prebivajo tu. Poleg spomenikov iz starih časov stoje prelepe moderne palače, in »Ring« je ena najlepših cest na svetu. Dunaj je bolj kot Berlin mesto veselja in zabave, gosposko, staro plemenitaško mesto gledišč, koncertov, plesov in kavarn. Skozi Dunaj drži kanal Donave z dvanajst mostovi, in skozi vzhodni rob mesta se vale valovi »lepe modre Donave«, ki so dali s svojim ljubkim šumljanjem podlago za slavne dunajske valčke.

Kakor Berlin je tudi Dunaj žarišče izobrazbe, znanosti in umetnosti in krije v svojih zidovih nešteta čuda. Nobeno čudo pa ni tako čudovito, kot stari cesar Franc Jožef. Ne, ker je tako star in zadnji iz umrle generacije, ampak ker njegova častitljiva osebnost družijo državo, ki je sestavljena iz najrazličnejših dežel, narodov in verstev. Petdeset milijonov vlada njegovo žezlo, Nemce, Čehe, Madžare, Poljake in še celo vrsto drugih narodov, celo Mohamedanci žive pod varstvom katoliškega cesarstva.

Življenje cesarjevo je bilo bogato nezgod in bolečin. Doživel je vojne, upore, in vstaje in z najmodrejšo spretnostjo je držal skupaj razprte ljudske mase, ki so skušale in še skušajo zdrobiti njegovo državo. Brez njega si je komaj misliti avstrijsko-ogrsko monarhijo, in zato v naši dobi ni življenje nobenega človeka tako važno kot njegovo. Sedaj je enoinosemdeset let star in že trinšestdeset let nosi cesarsko krono;

od leta 1867. je kralj ogrski. Pod njegovo vlado se je trgovina, poljedelstvo, industrija in splošno blagostanje neizmerno dvignilo. Najbolj čudno pa je, da je še vedno vitek in raven, da še vedno nosi glavo pokonci in dela tako pridno, kot dninar v donavski dolini. O njegovi priljubljenosti priča množica pripovedk.

Na severu avstrijsko-ogrsko monarhije tečeta Laba in Dnjestr in na jugu več manjših rek, ki se izlivajo v Adrijansko morje. Druge reke pa se izlivajo vse v Donavo. Največja reka v Evropi je Volga, ki ima svoje lastno morje, Kaspiško. Donava je druga največja reka in ima tudi svoje lastno morje, Črno morje. Od izvira do izliva v morje meri skoro 3000 kilometrov. Teče skozi Bavarsko, Avstrijsko-Ogrsko, dela mejo med Rumunijo in Bulgarijo in se dotika celo koščka ruskega ozemlja. 60 velikih pritokov ima, od teh je nad polovico plovnih. V Budimpešti, ki jo prereže pod krasnimi mostovi, bi človek mislil, da ima jezero ne reko pred seboj; Elizabetin most v tej prestolnici Ogrske je dolg 290 m. Še bolj spodaj, ob rumunski meji je 1 kilometer široka in tam, kjer jo reže železnica med Bukareštom in Črnim morjem, je most, ki je skoraj 4 km dolg in najdaljši na celem svetu!

Nedaleč od te točke deli Donava svoje vode v tri rokave in tvori pri izlivu veliko delto. Tu raste gosto trsje, dva moža visoko, pasejo se velike črede bivolov, volkovi hodijo na lov in ptičev gnezdi tu na milijone.

Od Budimpešte nas pelje vlak skozi ogrsko ravnino, čudovito globino, okroženo od gorovja. Tukaj mnogo dežuje, zima je zelo mrzla, poletje vroče, kot po vseh deželah, ki so daleč od morja. Viharji prahu in peska niso nič nenavadnega. Nekdaj je bila ogrska nižina rodovitna stepa, po kateri je dirjalo na konjih pastirsko ljudstvo madžarsko in paslo svoje številne črede goved in ovac. Sedaj se širi vedno bolj poljedelstvo. Prideluje se pšenica, rž, ječmen, oves, turšica, riž, krompir in vino v taki množini, da ne zadostujejo samo za dom, ampak se v obilni meri izvažajo.

Po daljnih stopah z veliko močvirji nimajo prebivalci druge kurjave kot trsje in posušen gnoj. Živinoreja je bila na Ogrskem vedno zelo razvita. Še vedno se izrežajo plemenske krave in biki s skrbnim izbiranjem in ovce, koze in prašiči vseh vrst; perutninarstvo, čebelarstvo, svilopreja in ribarstvo so na visoki stopinji. Nomadu, ki potuje s svojo čredo iz kraja v kraj, je konj nenadomestljiv, zato je naravno, da je bila Ogrska vedno bogata konj, in sicer izvrstnih konj, mešane tatarske in arabske krvi.

Če se opazuje dežela, kjer raste vse to bogastvo in kjer dobro in enakomerno namočena zemlja ustvarja ljudem tako blagostanje, iz vlaka, se vidi ravna in enolična. Vidi se pač črede s pastirji na konjih, vasi ceste in kočje. Kdor pa hoče dobiti dobro sliko o vsem

tem, mora obiskati veliko poljedelsko razstavo v Budimpešti. To je popolna slika ogrskega življenja na kmetih, od pašnikov in hlevov do surovega masla v lepi obliki in sira, od življenja sviloprejkinega v bubi do dragocene svile. Kaže nam kmetovo življenje na gruntu, v priprosti koči iz trsja ali v šatoru, razne vrste žita, ki ga seje po svojih poljih, rumene satove, ki jih natrga jeseni iz panjev, pa tudi ustrojeno usnje, iz katerega dela jermene, sedla in kovčge. Kaže nam orožje, orodje in plen ogrskega lovca in ogrskega ribiča. Šele, ko je zapustil zadnjo dvorano razstave, bo videl, kako modro in lepo gospodarji ljudstvo na svoji zemlji. Zato ga plačuje ta z blagostanjem in bogastvom.

Z neznansko naglico drči vlak po ravnini in čez srbsko mejo. V Belgradu, srbskem glavnem mestu, pregledajo carinski uradniki našo prtljago. Vrše samo svojo dolžnost, vendar jih ne maramo.

Tu se poslovimo od Donave in potujemo po dolini reke Morave. Srbske vasi z nizkimi, belimi hišicami, kritimi z opeko ali slamo, so lične in slikovite. Povsod zeleni grički, poraščeni hribočki, črede in pastirji in kmetje, ki stopajo za plugom v pisani narodni noši. Majhni šumeči potoki se vrte v živahnih skokih proti Moravi; ta vali valove proti Donavi. Tudi skozi Sofijo, glavno mesto Bulgarije, teče reka, ki se izliva v Donavo, ki je torej življenjska žila cele vrste narodov. Ob času preseljevanja narodov so se izlivala trope novih pritepenecv od vzhoda v Evropo navadno po donavski dolini, in še danes je ta reka ena najvažnejših vezi med vzhodno in zapadno Evropo.

Skopo nam prikriva noč kraljestvo Bulgarijo, skozi katere južni del se peljemo ob reki Marici, ki jo zapustimo šele v Turčiji za Odrinom. Tu je balkanski polotok najširši, in med vožnjo mislim na slavne balkanske dežele na jugu: na Albanijo z bojevitimi prebivalci, Macedonijo, domovino Aleksandra Velikega in Grško, nekdanjo zibelko vede in umetnosti.

5. Carigrad.

Če te prinese kdaj sreča v ta biser med vsemi mesti na svetu, se ne izgubi takoj po ozkih, umazanih ulicah, ampak pohiti takoj na gornjo ploščo visokega stolpa, ki se dviguje kvišku sredi Stambula, turškega dela Carigrada. Pokrajina nepozabne lepote se razgrinja pred teboj.

Videl boš celo morje tesno ena k drugi stisnjenih lesenih hišic najrazličnejših barv. Izmed mešanice streh starega Stambula kipe vitki stolpiči minaretov in okrogle kupole mošej. Tik pod nogami leži veliki trgovski bazar in bolj zadaj Hagija Sofija, najimenitnejša mošėja (nekdanja cerkev božje modrosti). Kakor Rim, je sezidan Stambul na sedmih gričih; doline vmes so polne zelenega drevja in senčnih vrtov. Zadaj na zapadu se še poznajo stolpi starega mestnega zidu,

žeznje se gibljejo tožni vrhovi cipres na pokopališčih.

Od severa ti moli nasproti v to-pem kotu polotok, ki nosi mestna dela Galato in Pero, kjer stanujejo Evro-pejci, Grki in Italijani, Judje in Ar-menci in drugi. Med tem polotokom in Stambulom je ozek morski zaliv; ime-nuje se Zlati rog, ker so po njegovih valovih prihajali in odhajali od pamti-veka velikanski zakladi.

Na severovzhodu vidiš morsko ožino enakomerne širokosti. Gladina je modra kot safir, na obrežju je venec vasi in belih vil med košatimi gaji. To je Bospor, cesta v Črno morje. Na desni strani Bospora, ravno na vzhodu, je tretji glavni del Carigrada, Sku-tari, od morja pa gor do vrha nizkih gričev.

Potem obrni pogled proti jugu. Oči si moraš zasenčiti z rokami, ker široka morska gladina lepo odbija solčno svetlobo. Pred teboj leži 200 kilometrov dolgo Marmarsko morje, čudovita vo-da, niti jezero niti morje, niti zaliv niti ožina, člen med Črnim in Egejskim morjem, z onim zvezano z Bosporom, s tem z Dardanelami. Plavajoči vrtovi tam, dve milj proti jugovzhodu, so Princevi otoki in zadaj za njimi, v modri zračni daljavi se dviguje malo-azijsko gorovje. Semintja se sveti kako belo jadro in kak oblček iz paro-broda plava v zraku. In daleč naokrog se vidi taka pokrajina v vedno medlej-ših barvah, dokler se suha zemlja, morje in nebo ne stopé drugo v dru-gem.

Nepozabna ti ostane slika tega mesta, razdeljenega po silnih vodnih cestah. Tvoj pogled objame dva dela sveta in dva morja in jasno vidiš važno morsko cesto, ki pelje skozi glavno mesto osmanske države. Vsak dan hité neštete ladje skozi Bospor v Črno morje na primorje Bulgarije, Rumu-nije, Rusije in Male Azije, in ravno toliko skozi Dardanele v morja Grčije in k obalam Sredozemskega morja.

Kar nerad se ločiš od plošče. Ali so sanje, ali je resnica? Stojiš v Evropi, toda na pragu Azije! Skutari na oni strani s svojim vencem temnozelenih cipresnih gozdov stoji že na azijski sirani! Toda če pogledaš tik podse na ceste, polne Turkov, ali bele, ozke čol-ne, ki plavajo po ožini, se čutiš bolj v Aziji kot v Evropi. Nепrestano šume-nje slišiš krog sebe, to ni veter, ni pesem valov; enako je šumenju roja čebel. Semintja čuješ razločno klic no-sača, lajanje psa, žvižg parnika ali zvonec cestne železnice. Sicer se pa spaja glas narave s človeškim delom v en sam zvok in objame te šumeči molk, nemirni mir, ki se drži vedno nad dimniki velikih mest.

(Dalje prihodnjič.)

Ks. Koblar:

Roža na grobu gospoda Janeza.

Nocoj so Vsi sveti in jutri so Ver-ne duše — rad bi pokleknil na grob, kjer je zaprto srce mojega srca, a mo-ram na tuje grobe, ker daleč je pot do tebe in misel je bližja nebu, kakor noga tvoji gomili, mati! A rad bi ti vsaj prvič voščil na god tvoje verne duše verno molitev ob grobu, zato hre-penim po tistih blagoslovljenih tleh tvojega smrtnega doma, čeprav za-stonj; a vendar, saj veliko hrepenenje odvaga veliko ljubezen.

Sam s sabo sem, grem na grobe in govorim s teboj. In kaj? Nekoč sem ti rekel zlata mati, nocoj je beseda samo v spominu in če bi ti dajal najslajša imena, bi ti rekel verna mati. A nocoj samo besede ločitve! Govoriva o tistem majnikovem jutru, ko si sklonila glavo name in izdihnila, tedaj ko sem začutil smrt za celo življenje — govoriva o smrti, ki ne mine, govoriva o smrti, ki je večna. — Dovolj, ker moja misel je prazna, in bojim se, da ne bi žalil tvo-jega spomina, saj mimo mene gre svet, ki ni še plakal na grobih, mimo mene spè svet, ki nocoj ne vé za grobe, mimo mene gre cvet v življenje, kot da ni smrti. A pogovoriva se zvečer sama, pogledava si v lice kakor nekdanj, zdaj samo: Vso blaženost na god tvoje verne duše ti želi tvoj sin!

Zato hitro na grobe!

Jesen okroginokrog — a tu po-mlad. Zunaj mrak — a tu plapola ne-šteto luči. — Pomlad! Da, človek ne mara smrti, tiste grozne, resnične smrti, in okiti še mrtvaško glavo z zelenjem. In vendar, ko bi se vsaj en-krat pokazala ta njiva božja v vsi svoji resničnosti, a ne bi smela dahnti nanjo ne pomlad, ne poletje, in zima in jesen naj ne bi kazali tudi na nji svoje male primere minljivosti — pa bi imel svet za vedno spomin končnosti. Ko bi vstala tista smrt, ledena, v večnost segajoča in bi z glasom šklepetajočih kosti govorila — da, potem bi bili sklepi dejanja, svet bi ne grešil več v ljubezen in tudi smrti ne bi več kitil z ljubeznijo. — Vendar, kako mali so, ki občutijo resnično smrt, kako malo solz pade na grobe — greši se pred po-grebom in po pogrebu, morda še s solzo v očeh, saj njih človek je hujši kakor ljubezen, čeprav je ljubezen sil-nejša kakor smrt.

In vendar mnogokrat po grehu spet vstane ljubezen! Pod velikim križem sem se spomnil zgodbe, kateri sem sam prideljal konec o vstajenju, zgodbe rodu, ki je živel v ljubezni, a jo izgubil v grehu in po grehu zopet poiskal prejšnjo ljubezen.

Bilo je tudi o Vseh svetih.

Zvonovi so peli, ljudje so molili, luči so plapolale — vse je bilo kakor vsako leto — le tam pod velikim kri-žem je bilo drugače, le tam danes ni stal gospod Janez in s tresočim glasom molil prošnje za rajnike, ker letos je počival že sam tu, dozorel klas, ki se

je ospel, da bi rodilo njegovo seme tisočeren sad. Nov duhovnik je molil in molitev naroda je kipela nad zem-ske oblake.

Šele danes je prav čutilo ljudsko srce, kdo je bil on, ki ga krije ruša, zato je bil grob gospoda Janeza naj-lepše okrašen.

In zgodil se je čudež! Neznana roka je bila vsadila na grob vrtnico, ki je pa ovenela — a nenadoma, prav danes je pognal krasen rdeč cvet. »To je znamenje!« — je šlo od ust do ust. »Gospod Janez so bili mučenik, verje-mite, to je božje znamenje.«

In res je bilo tako! Vaščani so ve-deli, da je bil rajni gospod Janez mučenik, saj je umrl od žalosti, žalost pa so mu pripravili oni. Zakaj je umrl s solzo v očeh? — Rdeča roža je božje znamenje, da je prejel gospod Janez mučeniško krono.

Štirideset let je bil v vasi gospod Janez, vzgojil si je svoj rod, zato ga je ljubil s srčno krvjo, zato so ga tudi otroci ljubili kot očeta. Krepak in nra-ven je bil njegov rod, znal je ljubiti domačo zemljo, imel je strah pred tujim svetom.

»Svet je nevaren, nesreča, dragi moji,« je vedno učil sivolasi gospod. »Vzame vam zadovoljnost, ljubezen do domačega dela, do zemlje, in nesreča je tu.«

In ubogali so ga otroci, zato so bili srečni in srečen je bil tudi on. Ko je velikonočno jutro žegnal pisane kola-če, ko je o Križevem škropil pomladna polja in vrte — takrat je čutil moč sreče kakor nikoli — saj je videl pred seboj življenje ljudstva, ki prejema in prosi vse iz božjih rok.

A vendar, prišlo je drugače. V svet je odhajalo prvo dekle. Da bi se vrnilo srečno!

Vrnilo se je. S povešenimi očmi, s senco na licu, z bridkostjo v srcu, s kesanjem po padcu.

In gospod Janez? Razjokal se je, poklical deklo k sebi in tudi ono se je razjokalo pred njim.

»Otrok, kaj si mi storil? Zakaj si me izdal?«

Dekle pa je molčalo.

»Povej mi, otrok, zakaj si pozabil na dom?«

»Ne morem pomagati — prepozno,« je vzdihnila. »Ne morem, ne morem.«

»Povej mi, hči, zakaj si pozabila na Boga? Moli in mogla boš! Moli tudi zame. Poglej Magdaleno in bodi Marija!« —

Prišel je še hujši udarec. Odšel je v tujino drugi. Oče je hotel na svoji posesti videti sina, gospod Janez bi bil rad dal svojemu rodu svojega nasled-nika. Čutil je, da je osivel, vedel je, da bo enkrat, ko ga bodo nesli tja, kamor je spremil cel rod, da pojde počivat star k starim, a njegovo življenje mora seči čez njegov grob — saj bo rodu gospodoval njegov sin. In ni mu bilo nikdar hudo, ni se bal smrti — saj se je veselil, ko razgrne svojo oporoko v pridigi na prvi novi maši. Razdal je vse, žrtvoval vse zanj.

A tujina! Odšel je, še je prihajal on, ki ga je hotel ogreti pod domačo streho — a postajal je tako tuj in odtužil se je, ni ga bilo več. Ljudje so se ga ogibali, govorili le natihem o njem — in vendar ga je vzgajal gospod Janez!

Ni ga bilo več. Tam daleč je ostal v tujem svetu, pozabil na dom in vero. Še več, tujino je vzljubil, zasovražil dom in veri je napovedal boj.

Gospod Janez ni govoril več o njem, živel je zase in molil — a na vrata so trkali hudi časi. Sovražnik je od daleč vrgel seme, tiho in neopaženo, da ni nihče vedel, kdaj je zrastel na dobri njivi slab sad, in v čuječnosti se je vtihotapil greh. Bilo je, kakor da gospod Janez ni sejal, bilo je, kakor da ni nikdar govoril božje besede, in nastopil je čas, ko sinovi niso več poznali očeta, ne brat brata, bližnji bližnjega. Nov čas je prišel in zahteval tudi smrti očeta.

Gospod Janez je umrl tiho, niso vedeli kdaj, sam zvon je oznanjal njegovo smrt.

In čez leto so okrasili njegov grob, roža je pognala rdeč cvet, znamenje mučeništva, ledena srca so se mehčala in vse je molilo na njegovem grobu, a molilo bolj zase kakor zanj.

In konec tej zgodbi? Vstajenje — saj grob oznanja vstajenje in padec zahteva poboljšanja! Da, vstajenje — rdeča roža!

Poslušajte!

Mrak je padal na grobove, luči so plapolale močnejše, pokopališče je žarelo v vročih žarih — kakor bi bilo polno kipečih src. Polagoma so vaščani odhajali, le redki so bili vzdihljaji na grobih — a tudi ti so utihnil, molitev se je preselila v hiše, kjer je v trojnem rožnem vencu med zvonjenjem zvonov reševala verne duše.

Pokopališče je ostalo samo, luči so umirale v vetru in temi — mir je kraljeval, le tupatam je prasketala dogorela svetilka, kakor bi se borila nemirna duša.

Vrata so zaškripala, ženska postava se je boječe premikala mimo grobov. Vse je odšlo — zdaj, ko je nihče ne vidi, ima dostop tudi ona — ki je prva zakrivila smrt in mučeništvo gospoda Janeza. — Grešniki se vračajo. Grešili so vsi in vendar gledajo samo njo, mrzijo samo njo — drugi plakajo na grobu o belem dnevu — zanje je ostala noč.

Ob grobu gospoda Janeza je obostala. Rdeči cvet je sklonil glavo pod večernim mrakom, ona ga je uzrla v svitu luči. Torej je vendar ozelenel, torej je vendar ljubezni moč dala življenje! Zaihtela je ob gomili njega, ki ga je ranila prva. Prosto se je izjokala — kesanje je vrelo in se umirilo v potolaženost.

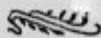
Dolgo je samevala ob grobu, luči so ugasnile — tudi ona se je poslovila od drugega groba. V njenem srcu je vstajal mir in zdaj bi lahko odgovorila

gospodu Janezu: »Zdaj morem pošteno živeti.«

Mučenik ni trpel zastoj, njegovi otroci se vračajo. Vstajenje!

Iz tujega sveta pozdrav na tvoj grob! Misel vstajenja plava tudi krog mene, ko govorim s teboj, mati.

Rožo na tvoj grob vsadim tudi jaz.

Jan Hus.

(Dalje.)

Viklifove nauke je odobral tudi Hus. Kakor je bil Hus učena glava, dober govornik in v življenju strog do samega sebe in do drugih, pogrešamo vendar na njem dveh velikih čednosti, ki morata dičiti vsakega vernega katoličana, tudi učenjaka: ponižnost in pokorščina. Po vzoru Viklifa je tudi Hus pri čeških pridigah v Betlehemske kapeli očitno karal razkošno življenje visokih cerkvenih dostojanstvenikov. Podobno kakor Viklif je šel tudi Hus vedno dalje in polagoma začel napadati Cerkev samo in njene nauke. Duhovščina se mu je zdela prebogata in preposvetna. Proti papežu v ogorčenju ni bil izbirčen v izrazih. Tajil je iste verske nauke kakor Viklif; poleg tega pa še vso papeško oblast, cerkvene kazni, odpustke in da si sme vsak duhovnik po svoji vesti razlagati sveto pismo, ne da bi se oziral na cerkveno razlago.

Hus se je moral radi svojih naukov pri praškem nadškofu zagovarjati, na kar mu je bilo prepovedano nadalje pridigovati v Betlehemske kapeli.

Hus je zahteval, da se mora služba božja opravljati v češkem jeziku; s tem si je pridobil zasé Čehe, zlasti plemiče, češke narodnjake, obrtnike in kmete, katerim so se sline cedile po cerkvenem premoženju. Tudi Večeslav sam je bil Husov pristaš. V nasprotnem taboru so bili Nemci, duhovščina in večina profesorjev praškega vseučilišča. Umevno je, da se je tudi dijaštvo vseučilišča razcepilo. Ta veliki cerkveni in narodni razpor je še povečalo dejstvo, da sta bila na čelu katoliške Cerkve takrat dva nasprotna papeža, in pa kralj Večeslav sam.

Na vseučilišču v Pragi se je glasovalo, kakor smo že nekaj omenili, po narodnosti. Tujci so imeli tri glasove, Čehi pa samo enega. Profesorji so bili v večini nasprotniki Husovi in so zavrgli njegove nauke. Toda Večeslav je to uredbo vseučilišča izpremenil. Ko sta bila takrat dva papeža, on ni hotel nobenega priznati, ampak je odločil, da naj se počaka toliko časa, da se v Rimu razmere uredijo in zasede Petrov prestol samo en papež. To je on zahteval za Češko. Duhovščina in profesorji na vseučilišču pa so se mu uprli in izjavili, da priznavajo v rimskem papežu pravega Petrovega naslednika. Povodom te izjave je Večeslav l. 1409. izdal posebni kraljevi ukaz, po katerem imajo

tuje narodnosti na praškem vseučilišču le en glas, Čehi pa tri.

Tako je Hus zmagal na vseučilišču, ki je v verskih stvareh imelo odločilno besedo.

Nemški profesorji in dijaki so vsled tega ukrepa zapustili Prago in odšli na druga vseučilišča; v Lipskem se je takrat osnovalo novo vseučilišče.

Hus je bil prost na vseučilišču in zato se je njegova kriva vera strašno hitro širila. Čeprav so mu prepovedali, je vendar pridigoval v Betlehemske kapelici; znal je poslušalce vneti z ognjevito besedo. Praški nadškof je sicer na papeževo povelje izobčil Husa in njegove pristaše ter ukazal njegove in Viklifove spise očitno sežgati, ali Hus se je bore malo zmenil za vse to, saj je vedel, da ga ščiti kralj Večeslav.

Ta je sicer začel poskušati Husa odvrniti od krive poti. Ko pa je papež Ivan XXIII. pozval tedanji krščanski svet na križarsko vojsko proti izobčenemu neapeljskemu kralju Ladislavu in obljubil, da prejmejo oni, ki bi kaj darovali za vojno in opravili spoved in vredno prešli sveto obhajilo, popolni odpustek, so se nasprotniki Cerkve strašno razburili — Hus je očitno začel tajiti veljavo odpustkov, ščuval ljudstvo zoper oznanjevalce odpustkov in dal papežev ukaz očitno sežgati.

Sedaj ga je papež Ivan XXIII. proklel (1412). Tudi Večeslavu je bilo Husovo počenje preveč, zato ga je dal izgnati iz Prage.

Naslednja doba Husovega delovanja je najvažnejša. Ko je moral zapustiti Prago, je šel na kmete med priprostno ljudstvo in tam oznanjeval svoj nauk. dostikrat kar pod milim nebom. Zlasti je rohnol proti duhovski, v prvi vrsti papeževi oblasti. Učil je, da papeži niso veljavni zastopniki Kristusa na zemlji, da se ne da dokazati, da bi bil Kristus postavil vrhovnega poglavarja v vidni podobi, ampak on sam je najvišji poglavar. Papeži imajo svojo oblast le vsled ugodnih prilik, ki so jih znali izrabiti, in od cesarja. Posvetna in duhovska gosposka ima le toliko časa pravico zapovedovati podložnim, dokler je v milosti božji, zato take gosposke ni treba ubogati.

V teh Husovih naukih leži seme za poznejše prekucije na Češkem. Ljudstvo se je začelo zoperstavljanje zoper vsako višjo oblast, češ, saj je grešna.

Število Husovih privrženec je v kratkem času silno naraslo.

* * *

V tem času je zasedel nemški prestol brat Večeslavov, Sigmund. Večeslav pa je vladal samo Češko. On je imel poleg svojih slabih to dobro lastnost, da je uvidel, da je on poklican v to, da po svoji moči pomaga napraviti v Cerкви red in ji pomaga do prejšnje veljave. Zato se je trudil, da se je sešel cerkveni zbor v Kostnici v Švici. Tam so hoteli poravnati spor papežev, ker so naenkrat vladali trije papeži in za tretji Husovo krivoverstvo. Oba, Sigmund in Večeslav, sta prigovarjala

Husu, da naj gre na cerkveni zbor v Kostnico, da tam javno poda svojo izjavo, ker Hus nikakor ni hotel veljati za krivoverca.

Tudi Hus sam se je skliceval na zbor. Ker je proti nekemu odpustku papeža Ivana XXIII. nastopil, ga je papež sam pozval, da naj pride v Kostnico.

Prijatelji so sicer Husu odsvetovali, naj ne hodi, ali on jih ni poslušal. Nihutega mu je izročil Sigmund neko pismo, v katerem mu je zagotovil, da se mu med potjo ne bodo delale nikake težave in velel vsem vladarjem, po kojih svetu bi Hus potoval, naj ga prav nič ne ovirajo.

Prijatelji so nabrali Husu denar za popotovanje in trije češki plemenitaši so ga spremili prav v Kostnico.

V Kostnici je bil v začetku popolnoma svoboden; hodil je, kjer je hotel in smel vsak dan maševati. Ko pa je še v Kostnici začel javno učiti in razlagati svoje nauke, ga je papež dal zapreti.

Ali tudi v ječi je Hus obdržal zvezo s svojimi pristaši na Češkem.

Po Husovem odhodu v Kostnico niso imeli več enega poglavarja, zato so se takoj razcepili v dva tabora. Nekateri so trdili, da se morajo natančno držati Husovega nauka, drugi pa so začeli učiti, da obhajilo pod samo podobo kruha ni veljavno, ampak da se bode delilo sveto obhajilo pod podobo kruha in vina, ne pa pod samo podobo kruha, kakor ga deli katoliška Cerkev. Hus se je že prej enkrat zavzemal za ta nauk, pa ga je zopet zavrgel. Ko pa je slišal, da se njegovi privrženci pripravajo o tem, se je zbal, da ne bi njegovo seme, ki ga je sejal med češkim ljudstvom, pozeblo, se je zopet zavzel za sveto obhajilo pod obema podobama. Odslej je bil Husovcem kelih to, kar je kristjanom križ. Po kelihu so se spoznavali, kelih je moral biti na vsakem vidnem mestu, na zastavah itd.

Cesar Sigmund se je jezil, ker so

dali Husa zapreti, ker so Husovi spremljevalci vpili, da je prelomil dano besedo, da se Husu ne bo nič žalega zgodilo. Ali cerkveni oblastniki so ga pomirili, češ, da je Hus sam kriv zapora, ker je očitno širil svoje zmote in da so bili prisiljeni ga zapreti. Sigmund je tudi izprevidel, da Husovi nauki niso nevarni samo cerkveni, ampak tudi posvetni oblasti.

Na Sigmundovo zahtevo so Husa trikrat zaslišali. Izprva so menili, da se bo Hus pokoril sodbi cerkvenega zbora, ali kmalu je postal prejšnji. Pri prvem zborovanju je trdil, da hoče vse preklicati, če mu zbor iz svetega pisma dokaže, da se je zmotil. Drugič je zatrjeval, da se drži Viklifovih naukov, čeprav jih je Cerkev zavrgla. Tretjič pa je pobijal pravico cerkvenega zbora, odločevati o verskih zadevah; on se mu ne bode nikdar pokoril.

(Dalje prih.)

Dobro blago se samo hvali

to je stara znana resnica. Vsak zna ločiti dobro blago od manj dobrega in od slabega in vsak si izbere vedno le ono, ki je najboljše. Vendar pa nikakor ni odveč, če na dobro blago opozarjamo, kajti marsikdo ne pozna dobrega blaga, t. j. ne ve, da se tako in tako blago prodaja, ali pa ima proti njemu predsodke in ga neče poizkusiti. Zato opozarjamo tudi na Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem. Teh, ki to kavino primes že poznajo, ni treba nanjo opozarjati, kajti oni so se že davno prepričali o tem, da je ta kavina primes v resnici najboljši kavini pridatek, kajti kavi daje one lastnosti, ki jih od vsake dobre kave zahtevamo, namreč izboren okus, prijeten vonj in lepo barvo. Teh torej, ki Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem poznajo in rabijo, ni treba opozarjati nanjo. Opozarjamo pa nanjo one, sicer že zelo maloštevilne naše gospodinje, ki je še ne poznajo in ne rabijo. Naj jo poizkusijo samo enkrat, pa bodo videle, da nje hvala ni nič pretirana, in ne bodo je nikdar opustile.

Poudariti moramo prav posebno še eno stvar, in to je, da je Kolinska kavina primes v korist obmejnim Slovencem pristno domače blago, edino te vrste sploh. To se jasno kaže v tem, da je ta kavina primes, kakor že nje ime kaže na prodaj v korist obmejnim Slovencem. Prispevki od te kavine primesi pridejo v roke „Slovenski Straži“, ki jih potem porabi za svoje delo za obmejne Slovence! — Pri tej priliki bi bilo treba povedati par besed o naši „Slovenski Straži“, pa to bi bilo skoraj odveč, ker dobro vemo, da vsak od naših bralcev „Slovensko Stražo“, njen namen in pomen in njeno delo za obmejne Slovence prav dobro pozna. Zato ji vsak tudi trdno zaupa in jo po najboljših močeh podpira. To se zgodi nalažje stem, da vsakdo posebno vsaka naša gospodinja kupuje Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem. Iz dveh vzrokov torej: prvič, ker je izborno blago in drugič, ker je edino domače blago, na prodaj v korist obmejnim Slovencem, priporočamo prav toplo to kavino primes in opozarjamo nanjo posebno vse one naše gospodinje, ki je morda še ne rabijo. V vsaki slovenski družini se mora rabiti samo Kolinska kavina primes v korist obmejnim Slovencem, ki jo spoznaš lahko po tem napisu in pa po pečatu „Slovenske Straže“, ki je pritisnjen na vsako škatljico.

Srečke v korist Slovenski Straži.

Niti turška vojska n more vzeti
400.000 frankov

3367
katero bo dobil tisti, ki bo dne 1. decembra a t. l. pri Erebhanju turških srečk zadel glavni dobiček!

Mesečni obrok samo 4 krome 75 vinarjev;
Izvanredno ugodna ponudba!
Skupina 4 srečk brez turške srečke z glavni dobiček več 100.000 kron in 11 Erebhanj vsko leto proti 46 mesečnim obrokom po samo 5 kron 50 vinarjev.

Pojasnila daje in naročila snrejšma za Slovensko Stražo g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Učenec

se sprejme za čevljarsko obrt pri Jožefu Vider, čevljarski mojster, Ljubljana, Poljanska c. 11.

Le pri vp-rabi od leta 1886 sijajno pohvaljenega, z znamko

„Seehund“

zakonito zajamčene

gumitrane masti za čevlje

poslanje v čevlji

epremočn, zelo trpežni, mehki in sposobni za tečenje. Izborna tudi za p-eproke za vozove, konjsko opravo, gumina jermena itd. Dobi se povsod v škaflih po 30 vin. in večjih posodah, kjer ne, pri samo-asplovstvu J. Lorenz & Co., Heb na Češkem in Böhme & Lorenz, Chemnitz, Saško.

Prosimo 2 poštni pošiljatelj Vašega izvrstnega čistila za čevlje „Seehund“

Materl, dne 23. avgusta 1912.

Ivan Striner.

!! Agitirajte za „Domol uba“ !!

Posteljino perje

znamke „AUSTRIA“ nedosegljivo v napolnitivi!
5 kg sivoga K 9-60, boljsega K 12 —, belega K 18 —, množno belega K 20 —, 30 —, najfinjšega K 42 —, 48 —

Odeje napolnjene s puhom in koltri od K 5 — naprej!

Razpošilja vsaki dan franco in brez carino po povzetju.

D. Schnurmacher, Taus 246 (Češko).
Špecialna razpošiljalnica za gotove postelje. Pri posteljah trebi postrežem s katalogi in zbirko zastoj.

Nakup kavinega nadomestka je vrlo važna stvar!

To vedo vse gospodinje; zatorej uporabljajo najfinejši in pri tem ceni kavin nadomestek:

„Franckovo perl-rž, znamka :Perlro:“

Ista je prav aromatičnega, zrnati kavi sličnega okusa.

Zelo se priporoča k vsaki žitni kavi dodatek prave :Franckove: kavine primesi (v lesenih zabožkih), da postane ista močnejša in dobi lepšo barvo.

Obe vrsti ste povsod na prodaj.

Tovarna v Zagrebu.

Razpošiljam orožje vsake vrste

za poskušnjo za tuđnevni ogled. Puška enocjevka Lancaster K 20-, dvocevka Lancaster K 30-, Hammerless-puška K 70-, Fiobert K 8-; samokres K 5-, pištola od 2 K naprej. Ilustrovan cenik zastonj. F. DUŠEK, tovarna orožj., Opatčno št. 2137, ob drž. želez., Če ko.

Praške šunke

od 4 do 7 kg po K 2-20

Vse vrste prekajenega mesa po najnižji ceni dobavlja 3593

Karol Hruška

o. in kr. dvorni dobavitelj

Praga-Zižkov.

ENI Cenik zastonj in franko. 2-4

OSTANKI

30 metrov za K 14- od raznega dobrega i modernega blaga za jesen in zimo za obleke, bluze in predpasnike itd. Ostanki so zajamčeno 2-3 m dolgi in sveži. — Pošilja proti povzetju 3000

JULIJ KANTOR, tkalnica, Baby pri Nachodů ŒEŠKO. Vzorci ostankov se ne razpošiljajo.

Zasluzek

2-4 K na dan in stalno z velikim in prijetnim platenjem doma. s hitrim pletilom m strojem „Patsm-vel“ nedosežno praktičnim in izpežnim. Nautič se lahko in zastonj. Zajamčeno, da se deo povsod lahko oddaja. Pojasnila daje zastonj podjetje za povzetje domačega platenja **Karl Wolf**, Dunaj VII., Mariahilferstrasse št. 82. 2-97

Pri lišajih

vseh vrst, posebno pri mokrih in suhih lišajih, kakor tudi pri prhljajih nedosežen nadaje pri vseh izpuščajih, haemorrhoidah, celo pri najbolj zastaranih lišajih, kjer so odpovala vsa doslej uporabljena sredstva, lekarnarja **Studer**

Euzema-balzam

gotovo pomaga Zdravi se z Euzemo brez motenja počitka. Zavarov. s pat. št. 141.365. Cena 5 kron. — Pristn le iz **Roth-ove lekarnarje Kaufbeuren D 35. bav. Ailgäu.**

Številna zahvalna pisma ozdravljenih, posebno takih, ki so vno-rabljali leta vsa mogoča mazila brezuspešno. 2411

JOSIP JANKO

urar v Kamniku

priloga veliko zalogo žepnih in stenskih ur, budilnic, verižic, prstanih, uhanov, brožev, kakor tudi vsakovrstnih ocal po zelo nizki ceni. Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta. Ceniki na razpolago. 4429

500 kron

Vam plačam, ako Vaših lurljih očes, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalac korenin **Ria-mazilo**. Cena lenčka z jamstvenim pismom 1 krono. 331

Kemény (Kaschau) I.

Poštini predal 12/161. Ogrsko.

Dve kmetiji

na prodaj, v Klopeah pol ure od Velikovec; posestvi ste vkup in se prodasta tudi posamezno. Zemljišča je 20 oral, krasen gozd, lepi travniki in roči polje. Več pove **J. Rauter**, p. d. Kavan, Klopee pošta Velikovec, Koroško.

3618

Oklic.

Daje se na splošno znanje, da se želita poročiti

1. rudar **Josip Drobec**, stanujoč v Gladbecku, sin umrlega rudarja Petra Drobca, na zadnje stanujočega v Verneku pri Litiji, in njegove soproge **Marijane** rojene **Mežnar**, stanujoče v Verneku pri Litiji (Avstrija);

2. in gospodinja **Marija Razpotnik**, stanujoča v Gladbecku, hči poljedelca **Jakoba Razpotnik**, stanujočega v Doleh, in njegove umrle soproge **Terezije** rojene **Knez**, nazadnje bivajoče v Doleh pri Litiji (Avstrija).

Razglasiti se mora v občini Gladbeck z nabitjem na javni deski ter v avstrijski mestni občini Ljubljana z objavo v ondi izhajajočem časopisu „Domoljub“.

Morebitni ugovori, ki se opirajo na zakonske zadržke, naj se naznanijo tekom dveh tednov podpisaneemu.

Gladbeck, dne 11. novembra 1912.

Matrični uradnik kraljevega matričnega urada Gladbeck:

L. S.

Korte i. r.

ZAHVALA.

Ker se zaradi pomanjkanja časa nisem mogel od vseh svojih cenjenih odjemalcev posloviti, izrekam tem potom vsem svojo najiskrenejšo zahvalo za izkazano mi zaupanje, ter prosim, da se ohrani enaka naklonjenost tudi mojemu nasledniku. 3617

Oplotnica, 8. novembra 1912.

IVAN VIZOVIŠEK, bivši poslovodja trgovine A. Koby v Podpeči, sedaj poslovodja v Oplotnici.

Glavni zastopnik

tudi netrgovec, se išče za prevzetej edinega zastopstva naše tovarne za stroje za tukajšnji okraj.

Popolnoma neodvisno, zelo prijetno meso.

Gospodje, ki razpolagajo z nad 3000 K gotovine, naj pošljejo takoj pismene ponudbe z navedbo premoženjskih razmer na 3577 2

tovarno za stroje **C. BANTELMANN & Co., HANNOVER.**

Hladec, vaje konj kakor tudi ribič, vaje loviti postrvi, se sprejmeta. 3619 Z. p. n. s. e. Bagun e. G. r. n. s. e.

Za reklamo

damo pri odjemu 2 ducatov »MEM« klinj (2 leti vporabnih) skupaj K 10-

ta posrebreni »MEM« briuski aparat zastonj.

Aparat je trikratno posrebrjen, skrbno izdelan in v navadni črni škatljici shranjen. Po kakovosti »MEM« klinj je zajamčeno popolno, sigurno, čisto in hitro britje.

„MEM“ klinje za brilno opravo en ducat K.5—, pol ducata K 2-50, klinja za poskušnjo 50 vin. v znamkah.

Veliki katalogi o predmetih za britje in toaletu proti upostatoti 20 vin. v znamkah.

C. in kr. dvorni založnik

M. E. Mayer, Dunaj I.

Lobkowitzplatz 1.

Graben 17.

Najboljše moči

opešajo, ako se z zdravo hrano ne skrbi za to, da se iste ohrani in zviša.

Mleko z Oetker-jevimi puding praškom

je taka zdrava hrana za otroke in odrasle. S svežim sadjem, kompotom ali s sadnim sokom tvorijo ti pudingi slastno in ceno močnato jed.

Zelo se priporočajo otrokom za večerjo!

Oetker-jevi puding praški se dobe povsod, koder se prodaja Oetker-jev pecilni prašek in Oetker-jev vanilijin sladkor.

Krojaškega pomočnika

sprejme takoj 3555
Ivan Tomazin, Strahinj — Naklo.

Tehnična pisarna Stavbeno podjetje

Valentin Accetto

zaprisceni sodni izvedence
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8

se priporoča za napravo vseh v stavbeno stroko spadajočih naprav in del ter kot oblastveno koncesionirana zasebna

posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč.
Postrežba vestna in točna. 3434

Mlin in žaga

ter 10 do 20 oralov zemljišča se po prav nizki ceni proda na Golniku na Gorenjskem. Več pove Avg. Erzín, Elizabetna cesta št. 4 v Ljubljani.

3105

ZASTONJ

dobi vsak pri naročbi 1 poštnega zavoja po 5 kilogramov Richter-jeve zdravilne ržene kave
lep vporaben predmet iz niklja, aluminija itd. kot košaro za kruh, dozo, lonček, tintnik, album, svečnik itd. 1 poštni zavoji franco po povzetju K 4.—, brez namečka K 3-40.— Pred Božičem na željo za božično drevesce angela z zvončkom ali kak drug okrasek, pupe in razne igrače.

KAROL RICHTER, Lewin 45, Češko.

Kdor išče, ta najde

veliko izbiro novega jesenskega blaga za moške in ženske obleke po ceni in okusu pri 2744

R. MIKLAUC, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

V Ameriko! V Ameriko!

== Cunard-Line. ==

Velik, krasen parnik na dva vijaka „Laconia“ Kapit. Irvine.

18.000 reg. ton, 188 m dolg in 23 m širok pripluje dne 27. novembra v Trst (Franc Jožefovo pristanišče) in odpluje dne 28. novembra v Reko, Messino, Palermo, Neapel, New York. Pojasnila in vozni listki se dobe: Dunaj I., Kärtnering 4; Trst, Schröder & Co, pri vseh agentih v provincijalnih glavnih mestih, v vseh potovalnih pisarnah in pri Thomas Cooks Sohn, pri vseh Lloydovih agenturah in agentih Dalmatia. 3998/2
Cena za III. razred iz Trsta v New York 180 K in še 20 K osebnega davka.

Božjastnim 2996 3
pomoč in zdravje po novem zdravljenju. Pomoči potrebnim daje pojasnila zdravniški zavod Budapest, V. Große Kronen-Gasse 18.

Zavod za tečaje o TRGOVSKI VEDI
Frid. Mester, imajočji preko evrop. mej znano blivše trgovsko akademijo, Lipniko, Prospekte pošilja zastonj ravnateljstvo. 3317

Bolni na želodcu,

sreca, prsih, nervozni, slabotni in oni, ki trpe na pomanjkanju krvi, ki nimajo teka in no morejo spati ter oni, ki imajo vrtoglavost, tresenje in božjast, naj pije vsaki dan
Rosen-ov „Teon“ krepilni in redilni čaj. Dva kartona K 2-30, 6 kart. K 6, 12 kart. K 11. Pri naproji pošlavi znes franco. po povzetju 50 v več. — Lekarnar Filip Rosen, Sitzendorf 14, b Wien, N. Österr.

2 darili

dobi vsak odjemlec 5 kg zavoja žitne kave za K 4.— franco zastonj pri tvrdki Josip Stumpf t v rna žitne kave Schoffen, Češko
Pri očkemu 6 zavojev en zavoji 2 tne kave zastonj. 3399

Zastonj

kljub splošni draginji dobi lepo uporaben predmet, kdor naroči 5 kg zavoja ržene kave „Probat“.
1 poštni zavoji stane samo K 3-70 poštnine prosto.
„Probat“ da sam brez drage zrnate kave zdravo in okusno kavo.
Pristno samo če je vrečica zaprta z znamko „PROBAT“.
Bernsdorf, žitna pradžarna: Bernsdorf 29 pri Trutnovu, Češko.

Vprašajte

enkrat Vašega hišnega zdravnika, ki Vam bo tudi potrdil, da ne sme manjkati v n-beni biši dobrega in zanesljivega razkužila. Za izmivanje ran in za razkuževanje bolniških postelj je najboljšje uporabljati

LYSOFORM

1—2% raztopnine. — Lysoform je izkazano pripoznano in znanstveno preizkušeno razkužilo. Dobiva se z vporabnim navodilom v vsaki lekarni in drogeriji originalna steklenica 80 vin. — Zanimivo knjigo o „Zdravju in razkuževanju“ Vam pošlje na zahtevo zastonj H. Hubmann, referent „Lysoformwerke“, Dunaj, XX. Petraschgasse št. 4. 206

Gospodinje! Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina, se izdeluje iz najčistejše goveje obistne toščice z visoko pasterizirano smetano; ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.
„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.
„UNIKUM“ je za 50% cenejši od navadnega presnega masla in zajamčeno mnogo izdatnejši ne o to. Samo Blaimscheina „UNIKUM“ je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano. Izdelovanje Blaimscheina „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje praženje kuhanje maslen kruh

samo Blaimscheina „Unikum“ margarino

Dobiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franco. Združene Ivornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

F. K. KAISER, puškar

Ljubljana, Selenburg. ul. 6
priporoča svojo največjo zalogo pušk in samokresov ter lovskih priprav. — Avtomatične pištole „Browning“, Steuer“ itd. Najboljši topič „SALUT“.
V zalogi imam vse potrebščine za ribi lov v največji izbiri po najnižjih cenah. Poprava koles (biciklov) ter njih deli. Popravila točno in ceno. Umetalni ogenj. C. kr. prodaja smodnika. Cenik zastonj in poštnine prosto.

3012
popolne obleke
vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K. In sicer: 1 moderna obleka iz rabevine ali lustra, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpasnike, bluze itd.
Razpošilja se po povzetju.
Prvovratna tovarnilna razpošiljalnica
Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.
Od ostankov se ne pošiljajo vzorci. Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franco. Vzorci se morajo vrniti.

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Komanditna družba
Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX/6.
Heiligenstädterstrasse, 63/je.
Najstarejša specialna tovarna motorjev za dvotaktno motorje na surovo olje.

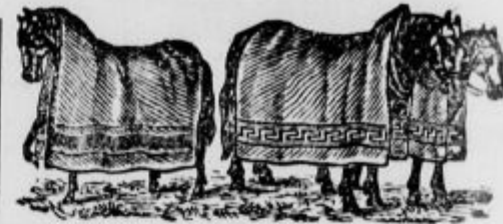
Le naravnost od tovarniške razpošiljalnice

„SUDETIA“

Krnov št. 301 (avstr. Slezija)

kupite 3030

blago za moške in ženske obleke kakor tudi šlesko platino najboljše kakovosti po najnižjih tovarniških cenah. Ostanke zelo poceni. **Zahtevajte vzorce.** Krasne sezonske novosti.

Združene tovarne za volnino prodajajo leto zopet izključno po menli 4000 komadov takozvanih

Lastna tovarna ur v Svici

1887

Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastonj

1912

Fr. Cuden, Ljubljana.

Zimski barhenti!

Kdor rabi dobre in pristnobarv. barhente, flanelo za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kamašine, ceftire, platno, inlet, brisače, rjuhe, zimsko blago za dame in gospode, žeprobce in druge tkanine, naj se obrne na kršćansko trdko

Jaroslav Marek, ročna tkalnica št. 45.

v Bistrom pri Novem Mestu ob Met. (Češko).

Vzorci se pošiljajo zastonj in poštino prosto. V zalogi imam tudi veliko množico ostančkov zimskega barhenta, flanelo, katanasa itd., in razpošiljam v zavojih po 40 m za 16 K, prve vrste za 20 K, finejšje vrste za 25 K franko po povzetju. Od ostančkov se vzorci ne pošiljajo. Srajce za gospode iz flanelo ali ceftirja 1 komad K 1,80, 2,20, 2,60, 3, in 4. Pri odjemu 6 kom. srajc jih pošljem franko. Pri naročilih zadošča navedba širine vratu. Dopisuje se slovensko.

vojaških kocev za konje

za ceno le K 4.40 komad in K 8.60 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike koni. **Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuhovina, temnosivi, okoli 150/200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja.** Različno pisana naročila, ki se izvršujejo le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na

STEINER-jevo komisijsko razpošiljalnico

združenih tovarn za koce

Dunaj II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastonj in franko. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od kobilarne v Radavcu, Komornu in Brody-ju, župnika Kolarja Tutz-u, dr. Vračuna, odvjetnika v Varasdu, posestnika Weidbergerja Ilosva, Grünwaldta, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Mankendorf, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina, 3435 Fohringerja in dr.

Najboljši češki izvor!

Kršćanska trdko.

Perje in puh

1 kg novega, sivega, skubljenega posteljnega perja 2 K, boljšega K 2,40, polbelega K 2,80, belega K 4, boljšega K 6, snežnobelega za gospode K 6, puha, sivega K 6, 7, in 8, puha belega K 10, prsnega puha K 12, cesarskega puha K 14, od 5 kg naprej franko.

Dovršene postelje

iz gostega rdečega, modrega rumenega ali belega nanking blaga, 1 pernica, okoli 180-120 cm velika z dvema vzglavnica ma vsaka ca 80-60 cm velika, zadostno napolnjena z novim sivim trpežnim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24, pernica sama K 12, 14 in 16. Vzglavnica sama K 3, 3,50 in K 4, pernica ca 180-140 cm velike K 15, 18 in K 20, vzglavnice ca 50-70 cm velike 4,50 5 in K 5,50, spodnja pernica ca 180-116 cm velika K 13, 15 in K 18. Otročje postelje, posteljne preobleke, platnene rjuhe, flanelaste odeje, koltri modroci itd. najceneje razpošilja po povzetju, od 10 K naprej franko.

Josip Blahut, Dešenice 35 (Češki les).

Za neugajajoče zamenja ali denar nazaj. Zahtevajte ilustrirani cenik zastonj in franko

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivoga skubljenega K 4, boljšega K 6, belega K 8, prvostopnega K 7, 8, in 9,60. Sivoga puha K 6, 7, belega flinoga K 10, prsnega puha K 12, od pet kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz gostega, trpežnega, rdečega modrega ali belega inlet (nanking) blaga 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnica, vsaka ca 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim sivim, puhaštim in trpežnim postelnim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puh perjem K 24. Posamezne pernice K 10, 12, 14, 16, 18. Posamezne vzglavnice K 3, 3,50, 4, 5. Pernice 200x140 cm velike K 13, 15, 18, 20. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4,50, 5, 5,50. Spod. pernice iz najboljšega gradla za postelje 180x116 cm velike K 13, in 15, razpošilja od 10 K naprej franko proti povzetju ali predplačilu.

Maks Berger Dešenica št. a/235 Češki les.

Nikak riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega posteljnega blaga zastonj.

Tovarna štedilnikov H. Kelosous, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, porcelanasti štedilniki kakor tudi iz majolike za gostodinjstvo, hotele, restavracije i d. Načrti za kuhinje na paro, nirove štedilnike, irske peči za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

Zahtevajte „Izvirne Kelosous-štedilnike“ in zvrnite slabše izdelke. 3913

Ceniki zastonj

Osako običeli

naj bi zahtevala pred nakupom potrebitin za jesen in zimo, in sicer blaga za dame in gospode, barhenta, perila za dame in gospe, konfekcije, platenin, robocev, platneno, zastorov, preprog itd. na vsak način 3227 veliki bogati ilustr. cenik trtko (6)

Kastner & Öhler v Gradcu

zastonj in franko, da se more prepricati o veliki izbiri in posebno nizki cenli blaga.

Filipa NEUSTEINA

poslajene odvajalne kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vsakih škodljivih primeal, uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahko odvajajoče, kri čistee, nobeno zdravilno sredstvo ni ugodneje in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premnogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo otroci Skatljica s 15 kroglicami štane 80 vin. ovoj s skatljico, torej 120 kroglic, štane le 2 K. Če se pošlje naprej K 2.45, se pošlje franko 1 ovoj. 2458

Svarilo!

Nujno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte Filipa Neusteina „odvajalne kroglice“. Pristne le, če nosi vsaka skatljica in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdeče-črnem tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“ Naše trgovsko sodnijsko zavarovanje embalaže morajo imeti našo trdko

Filipa Neusteina lekarna

„pri sv. Leopoldu“
Dunaj, Plankengasse 6.

Zaloge v Ljubljani: Rihard Sušnik, lekarnar, in v več drugih lekarnah.

V začetku mnogih hudih boleznih se pojavi k. selj, ki ga komaj opazimo. Zato zavživajte pri nastopu kašlja zdravniško priporočeni

Thymomel Scillae.

da se ognete tega zla.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-ja lekarni

c. in kr. dvor. dobavitelj Praga III., št. 203.

Prosimo, vprašajte svojega zdravnika i steklenica K 2.20. Po pošti franko proti naprej pošiljatelj K 2.90. 3 steklenice proti naprej pošiljatelj 7 K. 10 steklenic proti naprej pošiljatelj 20 K.

Pezer na ime rodstva, izdelovalca B118 in varstveno znamko. D118

Dobiva se v vseh lekarnah. V Ljubljani: Rihard Sušnik, dr. G. Piccoli, Jos. Čizmaf.

Ne stane prav nič!

Zastonj razpošiljam povsod vzorce suknenega blaga, blaga za obleke, blaga za bluze, perilnega blaga, modnega barhanta, platnena blaga, oksforda, blaga za postelje, kakor vseh vrst blaga za domačo uporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih prednostih.

KARL WORSCHÉ, Maribor ob Dravi,

Herrengasse 10. 2740